

กรมส่งเสริมการเกษตร

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

เกษตรกรเข้มแข็ง ภาคเกษตรไทยยั่งยืน

ข่าวเตือนการระบาดของศัตรูพืช

ปีที่ 13 ฉบับที่ 35 วันที่ 2 กันยายน 2569

หนู (rat or mice)

เตือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่อยู่ในระยะตั้งท้อง และข้าวโพดฤดูฝนในระยะออกไหมสร้างเมล็ดจนถึงเก็บเกี่ยว ฝ้าระวังการระบาดของหนู ซึ่งขณะนี้ได้พบการระบาดในข้าวโพดพื้นที่จังหวัดตาก จำนวน 20,038 ไร่ ประกอบกับการรณรงค์หยุดเผา ทำให้ลูกหนูที่เกิดใหม่ไม่ได้ถูกกำจัด และเพิ่มปริมาณมากขึ้นอพยพลงมาในพื้นที่ทำการเกษตร ทำให้ผลผลิตเสียหายได้มากกว่า 50 % ดังนั้นเกษตรกรควรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ หากพบการระบาดให้ดำเนินการควบคุมและป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง หรือสามารถขอคำแนะนำได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้บ้าน

ชนิดที่พบ : หนูพุกใหญ่ (*Bandicota indica*)
หนูพุกเล็ก (*Bandicota savilei*)
หนูน้าใหญ่ (*Rattus argentiventer*)
หนูน้าเล็ก (*Rattus losea*)
หนูท้องขาวบ้าน (*Rattus rattus*)
หนูหริ่งหางสั้น (*Mus cervicolor*)
หนูหริ่งหางยาว (*Mus caroli*)

หนูขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว มักจะขุดรูอยู่ใต้ดินตามพื้นที่รก ๆ หรือใกล้แหล่งที่มีอาหารมาก ๆ

ลักษณะการทำลาย

ข้าวโพด : ทำลายตั้งแต่เริ่มปลูกโดยคุ้ยดินกัดกินเมล็ดที่เพิ่งปลูกหรือเริ่มงอกใหม่ๆ เมื่อข้าวโพดอยู่ในระยะติดฝักจะกัดต้นให้ล้มเพื่อแทะกินเมล็ด หรือ ปีนต้นข้าวโพดขึ้นไปกัดกินเมล็ดตั้งแต่ฝักอ่อนจนถึงเก็บเกี่ยว

ข้าว : ทำลายตั้งแต่เริ่มปลูก โดยกัดกินเมล็ดข้าวที่งอก เมื่อข้าวเริ่มงอกถึงระยะแตกกอจะกัดต้นข้าวแต่อาจจะไม่กินข้าวที่กัदनั้ทั้งหมด เมื่อข้าวออกรวงหนูจะกัดกินลำต้นหรือคอรวงให้ขาดแล้วแกะเมล็ดออกจากรวงกิน นอกจากนี้ยังเก็บสะสมรวงข้าวไว้ในรัง เพื่อเป็นอาหารหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว

แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

1. กำจัดวัชพืชบริเวณแปลงปลูก และพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อไม่ให้เป็นที่อาศัยของหนู
2. ใช้กรงดักหรือกับดักจับ
3. ใช้สัตว์ศัตรูธรรมชาติ เช่น นกแสก เหยี่ยว
4. เมื่อสำรวจพบร่องรอยหนู ประชากรหนู และความเสียหายอย่างรุนแรงให้ใช้วิธีป้องกันกำจัดแบบผสมผสาน คือ ใช้กรงดักหรือกับดักร่วมกับการใช้เหยื่อพิษตามคำแนะนำ และ/หรือ เหยื่อโปรโตชีวกำจัดหนู ดังนี้

4.1 เหยื่อพิษ

4.1.1 สารประเภทออกฤทธิ์เร็ว ซิงค์ฟอสไฟด์ 80 % ชนิดผง 1 กิโลกรัม ผสมกับเมล็ดพืช (เช่น ปลายข้าว ข้าวกล้อง ข้าวโพดป่น) 100 กิโลกรัม ผสมเป็นเหยื่อพิษ ใช้ก่อนปลูกข้าวโดยวางเหยื่อพิษตามคันนาหรือตามแหล่งที่หนูอาศัยรอบ ๆ แปลงนาเป็นจุด จุดละประมาณ 1 ซ่อนชา (ใช้เกลบคลุมถ้ามี) แต่ละจุดห่างกันประมาณ 5-10 เมตร และไม่ควรใช้สารกำจัดหนูประเภทนี้เกิน 1 ครั้ง ต่อ 1ฤดูปลูก เพราะทำให้หนูเข็ดขยาดต่อเหยื่อพิษได้ง่าย

4.1.2 สารประเภทออกฤทธิ์ช้า เช่น โฟลคูมาเฟน 0.005 %, โบรมาดิโอโลน 0.005 %, โบรดิฟาคูม 0.005 %, ไดฟีไทอาโลน 0.0025 % โดยเลือกสารชนิดใดชนิดหนึ่ง อัตรา 100 กรัมหรือประมาณ 20 ก้อน/ไร่ หรือ คูมาเตตระลิล 0.0375 % อัตรา 400 กรัม หรือประมาณ 40 ก้อน/ไร่ วางในภาชนะใส่เหยื่อบนทางเดินของหนูตามคันนาหรือใส่ลงในรูหนูโดยตรง หรือวางตามแหล่งที่มีหนูระบาด ควรใช้เหยื่อพิษกำจัดหนู 2 - 3 ครั้ง ครั้งแรกใช้เมื่อข้าว หรือธัญพืชเริ่มปลูกครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 ใช้หลังวางเหยื่อพิษครั้งแรกไปแล้ว 30 และ 60 วัน ตามลำดับ ควรวางเหยื่อพิษในแนวป้องกันรอบ ๆ แปลง เพื่อป้องกันหนูเคลื่อนย้ายมาในแปลง

4.2 เหยื่อโปรโตชีว อัตรา 20 – 25 ก้อน/ไร่ โดยวางเหยื่อโปรโตชีว จุดละ 1-3 ก้อน บริเวณรอยทางวิ่ง หรือรอยทำลายให้ทั่วแปลง ตั้งแต่ระยะเริ่มปลูกจนถึงระยะก่อนเกี่ยวแต่ละครั้ง วางเหยื่อห่างกัน 15 - 20 วัน จำนวนครั้งขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรหนูขณะนั้น ขอรระวัง ไม่ให้โดนน้ำและแสงแดด โดยเหยื่อโปรโตชีวที่วางในสภาพธรรมชาติ ควรถูกหนูกินภายใน 1 สัปดาห์

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร

ที่ปรึกษา : นางสาวสุนนา ลิมาสุทธิ ผู้อำนวยการกลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช

เรียบเรียงและบรรณาธิการ : นางสาวกันยากร อุทัย นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

